

Областното име Загора по нови извори

отъ Ив. Сакжзовъ

Въ многобройнитѣ писмени паметници отъ епохата на срѣднитѣ вѣкове често България се споменува подъ името „Загора“. Професоръ Иширковъ преди нѣколко години се спрѣ обстояно върху областното име Загора, като установи възъ основа на редица писмени документи, че подъ това име не трѣбва да се разбира, както считаше Иречекъ¹⁾, само областъта между Стара-планина и Дунавъ, но и области въ различни мѣста на България, дори и такива внѣ отъ границитѣ на държавата²⁾.

При издирване материали върху стопанското минало на България въ италиянскитѣ архиви ние успѣхме да откриемъ доста нови документи, въ които се споменува Загора като българска земя. Общо взето, както въ паметницитѣ отъ венециански, тъй и отъ генуезки произходъ, това наименование обикновено е свързано съ нѣкои български земеделски произведения, които сж намирали сигуренъ пазаръ въ срѣдновѣковнитѣ италиянски републики. Благодарение на тѣснитѣ стопански връзки, които сж съществували презъ онази епоха между Балканския и Апенински полуостровъ, понятието Загора, като синонимъ на България, е станало твърде популярно. Може да се каже, че името Загора е било по-скоро стопанското название на българскитѣ земи и бидейки твърде разпространено между търговския свѣтъ на изтокъ, се е наложило постепенно и на официалнитѣ и политически връзки между нѣкои европейски държави. И докато въ мѣстнитѣ писмени паметници и въ народния говоръ често подъ Загора сж разбирали области, които сж били далечъ задъ планини, но въ границитѣ на България, въ чуждитѣ писмени документи обикновено подъ Загора се е визирала само България, или всички онѣзи български земи, които чрезъ Черно море сж били въ тѣсни стопански връзки съ генуезци, венецианци, анконитани и други такива.

Обикновено името Загора се срѣща въ италиянскитѣ извори отъ XIV в. — епохата на пълния разцвѣтъ на итало-българската търговия. Въ единъ генуезки документъ съставенъ въ Пера презъ 1281 г. се споменува нѣкой си Adoma de Jagoria³⁾. Споредъ румънския професоръ Братияну този българинъ се е числилъ къмъ Загора — Дунавска България, въ отличие отъ крайморска България при Волга⁴⁾. Известно е, че българии отъ тамъ били продавани като роби въ Кафа (Кримъ)⁵⁾. Споредъ други доку-

¹⁾ К. Иречекъ, *Исторія Болгаръ*. Одеса 1878, стр. 486.

²⁾ А. Иширковъ, *Областното име Загорье или Загора въ миналото и сега*. Известия на Народ. етногр. музей въ София, год. V, кн. I—IV, стр. 80 сл.

³⁾ G. Brătianu, *Actes des notaires génois de Pera et de Caffa de la fin de XIII e-siècle*. Bucarest 1927, стр. 151.

... Testes vocati et rogati Enricus Malbecus, Andriolus de Clavaro taliator, Manuel de Mastarana specialis, Iacobus Birreta et Adoma de Jagoria*

⁴⁾ G. Brătianu, *Observatii asupra unor denumiri etnice medievale din sudetul Europei* въ спис. *Grai si suflet*, vol. III fasc. 2, Bucuresti 1928, стр. 420; G. Brătianu, *Recherches sur le commerce génois dans la mer noire au XIII-e siècle*. Paris 1929, стр. 103, 229, 242.

⁵⁾ G. Brătianu, *Actes и пр.*, стр. 229 сл. *Recherches и пр.* стр. 229.

менти цитирани отъ сжщия професоръ още въ началото на XIII в. се говори за единъ „пасторъ отъ Загора“, вмѣсто архиепископъ на България¹⁾.

Че подъ понятието Загора генуезцитѣ въ онази епоха разбирали не отдѣлна българска областъ, а политическа България съ всичкитѣ нейни владения, се потвърждава отъ единъ официаленъ документъ издаденъ отъ Генуезката република презъ 1316 год. Преди нѣколко години ние публикувахме този декретъ, съ който се забранявало на всички генуезки поданици да посещаватъ за каквото и да било областъта Загора²⁾. Отъ текста на този документъ издаденъ на 22 мартъ 1316 год. се разбира, че поради нѣкакви произволи на българитѣ спроти генуезки търговци въ владения тогава отъ царъ Светослава градъ Монкастро (дн. Акерманъ) при устието на р. Днестъръ, сж били започнати преговори между Генуа и българския царъ. И понеже генуезцитѣ не получили обезщетение отъ българитѣ за нанесенитѣ имъ щети, републиката издала декретъ „за не отиване въ Загора“ (*de non eundo in Zagora*) подъ страхъ на глоба отъ 500 либри. Въ този официаленъ документъ българския царъ е нареченъ последователно, *Imperator Burgarie* и *Imperator de Zagora*. Самата забрана се отнасяла до всички земи подчинени на този императоръ. И понеже отношенията между българи и генуезци се влошили, последнитѣ издали втори декретъ специално за непосещаването и на българското пристанище Созополъ, което често е минавало въ византийско владение³⁾. Издаването на отдѣленъ декретъ за Созополъ е било необходимо отъ една страна за да нѣма съмнение у генуезцитѣ, чието главно стоварище е билъ гр. Созополъ, а отъ друга — затова, че главно града Варна и областъта около него, безъ Созополъ, сж се включавали въ областъта Загора.

Измежду архивитѣ на кандийскитѣ нотариуси съхранявани въ държавния архивъ на Венеция ние намѣрихме единъ сравнително доста старъ паметникъ, въ който сжщо се говори за Загора. Това е една нотариална декларация отъ 4 октомврий 1325 г. за освобождение отъ робство на единъ робъ на име Георги отъ с. Мурли въ Загория (*de Çasonia de loco qui dicitur Murli*⁴⁾). Очевидно е, че тукъ нотариусътъ, който е писалъ акта погрѣшно е чулъ и предалъ вмѣсто *Zacoria*, *Çasonia*, сжщо както и въ акта публикуванъ отъ Братияну е погрѣшно писано *Jagoria* — грѣшки най-обикновени въ срѣдновѣковнитѣ италиански канцеларии. Въ нашия актъ отъ 1325 г. обаче е изпуснато да се предаде националността на роба, която по всичко изглежда е била отъ славянски произходъ. Селото Мурли е тоже славянско селище. Срѣщаме го и въ единъ документъ отъ по-късно време (1382 г.) като родно мѣсто на една гъркиня на име Кали, продадена като робиня въ гр. Кандия⁵⁾. Въ другъ актъ отъ следващата 1383 г. е споменато селото *Mughli*⁶⁾, което твърде наподобява *Murli* въ Загора. Ние не знаемъ точно где се е намирало това село, но вѣроятно е, то да се е намирало нейде въ бѣломорска Тракия или близо до Тесалия, гдѣто въ това време каталанцитѣ заграбвали роби и извършвали своитѣ опустошения. Възможно е това село да е било около гр. Янина въ Тесалия, близу до р. Загора, която се втича въ р. Виоза. Споредъ проф. Иширковъ и други изследвачи, тази областъ сжщо се нарича Загора⁷⁾. Тя не може да се отъждестви съ

¹⁾ G. V. G r a t i a n u, *Observatii* и пр., стр. 422. Вж. и Иширковъ ц. с., стр. 88.

²⁾ Д-ръ Ив. Сакжзовъ, Търговскитѣ отношения между България и генуезцитѣ въ началото на XIV вѣкъ, въ Изв. Историч. д-во, кн. VII—VIII, стр. 38—40.

³⁾ Пакъ тамъ, стр. 24, заб. 3.

⁴⁾ *Archivio di Stato-Venezia, notar. Andrea Bellamore — Candia, a. 1325. 4 oct.*

⁵⁾ Пакъ тамъ, *notar. Man. Bresciano — Candia. a. 1382. 9 май, инд. 5*

⁶⁾ Пакъ тамъ, а. 1383. 18 априль, Инд. 6. Това име може да отговаря и на Мъгленъ въ Македония.

⁷⁾ А. Иширковъ, ц. с. стр. 80; Д. Ярановъ, Преселническо движение на българи отъ Македония, сп. Макед. прегл., год. VII, кн. 2-3, стр. 86.

провинцията *Sagoria* въ Македония, известна и на византийските хронисти въ началото на XIII в.¹⁾ Въ всеки случай въ разглеждания от нас нотариален документ от 1325 г. ние разбираме, че понятието „Загориа“ през онова време е било доста популярно между самото население и то, така да се каже, замъствало наименованието на държавата, къмъ която споменатият робъ Георги се е числилъ. Поради това и въ акта не е означена националността на роба.

Замъстването името на българската държава съ названието Загора, както това констатирахме въ генуезкия декретъ отъ 1316 г., е продължило и по-късно въ прочутата търговска книга на флорентинеца Пеголоти „*Della mercatura*“, писана къмъ 1335 г., Като говори подробно за участието на български земи въ голъмата левантска търговия, авторътъ почти на всъкжде замъства името на българските стоки съ „загорски“. Поради това, той, следъ като споменува Варна, веднага говори за Загора, като областъ, отъ която се изнасяли сравнително най-добри жита.²⁾ Следъ това, той се спира да говори подробно за тѣх наречения „загорски восъкъ“, който по качество и цена превъзхождалъ восъка изнасянъ отъ Пера, Цариградъ и Тана.³⁾ Очевидно е, че тукъ понятието Загора се покривало съ името на българската държава, както ние изтъгнахме по-горе. Румънскиятъ ученъ Братиану, които сжщо се спира върху този текстъ у Пеголоти счита подъ „*tutta la Zaorra*“⁴⁾ интегралната територия на политическа България презъ 1335 г. Братиану се позовава още и на единъ пасажъ отъ съчинението на съвременика на онази епоха Марино Санудо, гдето четемъ: „*vi è anco l'Imperator de Zagora che confina con l'Imperator di Constantinopoli e si stende il suo regno sino el fiume Danubio*“⁵⁾ Сведенията, които ни дава Пеголоти за нѣкои „загорски“ стоки изнасяни отъ България за Италия се подкрепятъ отъ други непубликувани извори отъ сжщата тази епоха. Въ генуезкия държавенъ архивъ се съхраняватъ смѣтководните книги на републиката отъ 1340 и 1341 години, наречени „*Massaria*“. Макарь и мжно четливи ние прочетохме въ тѣхъ доста голъмъ брой доставки на значителни количества „загорски восъкъ“ (*sega Zagora*), необходимъ за нуждите на републиката. Ние предаваме тукъ една малка частъ отъ тѣзи смѣтки, които попълнятъ и освѣтляватъ общитѣ сведения, които до сега имаме отъ книгата на Пеголоти.

„Item ea die (14 XII 1340) pro cera Zagora cant. 6 et libri 39 salvo soldi 4 pro tara de rotame pro libri 9, soldi 16 pro cera de racione dicti Marzochi. Item ea die pro ripa dicte cere de racione dicte Marzochi lire — soldi 15 din. 6.

Item ea die in cera Zagora cantare 6 et libre 39 salvo tara soldi 4 de dicto pretio pro libre 9 soldi 5 denari 6 pro cantaro in racione Iohanus Borrini — lire 59 soldi 5 den 5⁶⁾.

„Recepimus in cera Peyre cant. 38 libre 95½ pro libri X soldi 4 di Ianue pro cantare in racione dicte cere.

Item in ripa dicte in racione dicte cere libri 4 soldi 19⁷⁾

¹⁾ Пакъ тамъ, стр. 86.

²⁾ Fr. Val. Pegolotti. *Della Mercatura*, t. III. Firenze 1766.

„Grano di Varna e della Zaorra e di Vezina e di Sinopoli è peggiore grano, che niuno degli altri detti di sopra e vagliono questi grani sempre peggio, che quello di Rudisto . . . e altri grani non ha in Romania di nome“.

³⁾ Пакъ тамъ, „Cera Zavorra è la migliore cera che discenda in Romania . . . Quello che hanno di svario di pregio e di sorte le cere di Romania, e del mare maggiore, che discende in Pera, e in Constantinopoli, e la cera Zavorra è la migliore, che discenda di detti luoghi, cioè in Romania“.

⁴⁾ G. Bratianu, *Insemnari* и пр., стр. 421: „si atunci e mult mai probabil ca“ *tutta la Zaorra*“ *inseamnă* *intregul teritoriu al Bulgariei politice din 1335*“. Братиану въ случая погрѣшно чете у Пеголоти „*Zaopa*“ вм. *Zaorra*.

⁵⁾ Пакъ тамъ, 421

⁶⁾ *Massaria* T. I. a, 1340 *Archivio di Stato-Genova*; fol. 77 vo.

⁷⁾ Пакъ тамъ, fol. 127.

„Recepimus in cera Peyre et Zagora cantare 32 et libre 83½ pro libris X soldi X in parte et in parte pro libris X et soldis 4 Ianue in racione dicte cere et ripa computata — libre 341 soldi 18 denari 10.¹⁾“

1340 die 14 Decembris

„Recepimus in cera Peyre cantaria 68 et libras 79, pro libr. 9 s. II. pro cantario, in racione dicte cere in isto in 77 . . . lib. 656 s. 18 d. 10
Item ea die in ripa dicta cere in racione ipsius cere in isto in 77 libr. 8 sol. 4
Item ea die in cera Zagora cantaria 6 et lib. 39, salvo soldis 4 pro tara de rotame pro libr. 9. S. 16 pro cantario in racione dicte cera in isto in 77 lib. 62 s. 8 d. 5
Item ea die in ripa dicte cere in racione ipsius cere in isto in 77 lib. — s. 15 d. 6
Summa lib. 728 s. 6 d. 9

1340 die 14 Decembris

Iohanus Borrinus filius Giulielmi debet pro cera Peyra, cant. 68 et. lib. 79, pro libr. 9 soldis 11, pro cantario de racione dicte cere in isto 77 lib. 620 s. 16 d. 3
Item ea die pro ripa dicte cera de racione ipsius cere in isto in 77 lib. 7 sol. 15
Item ea die pro cera Zagora cant 6 . . . lib. 39 salvo soldis 4 pro tara de rotame pro libr. 9 s. 16 pro cantraio in racione dicte cere in isto in 77 lib. 59 s. 15 d. 4
Item ea die pro ripa dicte cera de racione ipsius in isto 77 lib. — s. 14 d. 9
Summa lib. 688 sol. 11. den. 4²⁾

Общо отъ смѣтките на Massaria ние заключаваме, че загорският восъкъ е представялъ едно така да се каже стандартизирано производство на българскитѣ земи, върху което италианскитѣ търговци почти установили пълненъ монополъ за износъ. На генуезкия пазаръ българския восъкъ дори измѣстилъ восъка изнасянъ отъ Цариградъ, макаръ последниятъ да е билъ по-евтинъ. Безспорно е, че понятието Загора въ тѣзи документи е име на една стопанска област, която се включвала въ държавнитѣ граници на България.

Както ще видимъ по-долу, дори единъ вѣкъ по-късно този продуктъ на Загора не загубилъ, нито своето име, нито своя пазаръ въ чужбина, макаръ България като самостоятелна държава да не е съществувала вече.

Къмъ срѣдата на XIV в. ние имаме вече известни официални документи, както отъ български, тъй и отъ италиански източникъ, въ които България е наречена „Загора“. Това е договорътъ сключенъ между Венеция и българския царъ Ив. Александъръ отъ 1346/7 г. и писмото на последния отъ 1352 г. отправено до венецианския дожъ.

Отъ първия оргиналенъ преписъ на договора сключенъ между България и Венеция презъ 1346/7 г., който ние намѣрихме въ венецианскитѣ архиви, българския владѣтель е нареченъ „Imperator Alexandro del Zagora“. Въ по-късното препроводително писмо на българския царъ отъ 1352 г. самъ българския царъ се е нарекалъ „Imperator del Zagora de bolgari et giressi“. Следователно наименованието „Загора“ е добило полуофициаленъ характеръ, и като така е било вмѣкнато въ важни държавни актове на българската дипломатия. То е било еднакво употребяемо вътре и вънъ отъ границитѣ на държавата. За това и преписвачътъ на това царско писмо отъ 1352 г. самъ е добавилъ следния пояснителенъ текстъ: „li soprascritti caratteri sono de minio et significano Iouan Alexandro per la Dio Gracia re de Bulgaria ouer del Zagora“ т. е., че българския владѣтель е билъ царъ на България или Загора. Очевидно е, че както българи, тъй и венецианци презъ това време сж разбирали подъ Загора една единствена област и държава — България.

Следъ падането на България подъ турцитѣ историческитѣ извори говорятъ твърде малко за българскитѣ земи. Затова особено ценни ще ни бждатъ едни нови паметници, които ние можахме да откриемъ въ венецианскитѣ архиви, датиращи отъ началото на XV в. Това е една търговска книга на венецианския коробопритежателъ Jacomo Badoer, който е търгувалъ въ Цариградъ презъ 1436—1439 г. Той е обикалялъ почти всички брѣгове

¹⁾ Пакъ тамъ, fol. 132.

²⁾ Пакъ тамъ, fol. 180.

на Черно море и отъ тамъ е товарилъ стоки за износъ въ Италия. Поради това и въ неговата книга се споменува на всѣка 3—4 страница областъта Загора, отъ която Бадоевъ закупувалъ въ голѣми количества „български воскъкъ“ — *çera Zagoga*. Отъ многобройнитѣ смѣтки за изнесенъ въ Венеция и другадѣ „загорски воскъкъ“, ние ще предадемъ само най-типичнитѣ отъ тѣхъ, и то онѣзи, въ които конкретно се говори за българскитѣ земи. „Adi 22 novenber per Jacop Zudio de Sofia per lamontar de pani 8 de cera Zagora pexano chantari 18 rotuli 30 tara de 2 zercho chera e un pan roto 2 tara de fondi a 1 1/3 per cento rotoli 24 neta chant. 18 rot. 4 a perperi 27 il chant. a barato de pani maiorichini monta perp. 487 bato per tara de uno pan . perperi 1 charati 18 resta neta perperi 485 charati 6. Per il dito Jachop a pani maiorichini de mia raxon. Ch(arta) E per il dito a cassa conto e per so resto ch(arta) 371 perperi 6.

| | |
|--|---------------------|
| Somma in tuto. Sanssale Pulixoto zudio. Charta 370 | perperi 4850 ch. 6. |
| Per spexe de mea per pexar a charati uno per chantar | „ 1 „ — |
| Per chamali per mandarla a saxa | „ 0 „ 12 |
| per ostelazo e sagardanal al famio | „ 2 „ 0 |
| per chamali e barcha per mandar a galia e a nave | „ 1 „ 12 |
| Per boleta al prete e compagni de galia | „ 1 „ 12 |
| Per sansaria | „ 4 „ 0 |
| Somma in tutto a charta 372 | perperi 18 ch. 16 |
| Per provixion a uno per cento charta 404 „ | 8 „ 12 |
| perperi 877 charati 16 ¹⁾ | |

Очевидно е, че воскъкътъ, които е изнасянъ отъ Загора за Венеция, е сжщиятъ, за които се говори въ смѣткитѣ на генуезката република отъ 1340 година. Само че отъ смѣткитѣ на Бадоевъ ние разбираме въ подробности не само техниката въ тази търговия, но и това, което за насъ е най-важно — кои градове въ българскитѣ земи сж участвували въ износа на „загорски воскъкъ“. Смѣткитѣ въ книгата на Бадоевъ споменуватъ ясно земитѣ на Влашко, отъ тѣзи въ Русия и Турция. Така той различава, *çera Zagoga* отъ *çera di Vlachie*²⁾ или *çera de Safa*³⁾. А като имаме предъ видъ, че между градоветѣ, които били ангажирани съ износа на загорски воскъкъ за Цариградъ е споменатъ гр. София, явно е, че подъ „Загора“ Бадоевъ е разбиралъ подобно на своитѣ сънародници отъ миналия вѣкъ само онѣзи български земи, които влизали въ границитѣ на второто българско царство. Поради това и отдѣлно Бадоевъ не споменувалъ България. Не рѣдко презъ това време се явявали български търговци на самото тържище въ Цариградъ. Такива сж споменати и въ книгата на Бадоевъ⁴⁾.

Наименованието Загора изглежда, че не било забравено и презъ следващия XVI вѣкъ. Изворитѣ отъ тази епоха обаче не сж много прецизни при назоваване отдѣлнитѣ области на Балканския полуостровъ. Все пакъ нѣкой отъ произведенията, съ които сж се славили българскитѣ земи продължавали да носятъ опредѣлението „загорски“.

Поради прекъсване на италианската търговия въ българскитѣ земи презъ XV и първата половина на XVI вѣкъ венецианскитѣ и генуезки извори почти не споменуватъ България. Въ замѣна на това архивитѣ на малката Дубровнишка република съдържатъ богатъ материалъ за почти всички български земи, защото презъ тази епоха Дубровникъ бѣ добилъ привилегированото положение предъ Портата въ Цариградъ да има почти пълненъ монополъ за търговия въ всички области на Балканския полуостровъ.

Въ прегледанитѣ отъ насъ архиви въ Дубровникъ, България и българскитѣ земи сж назовани винаги правилно. Изглежда, че дубровчанитѣ сж избѣгвали употрѣбяването

1) Archivio di Stato Venezia. Mastro di Jacopo Badoer. fol 369.

2) Пакъ тамъ, fol. 256.

3) Пакъ тамъ, fol. 306 V^o.

4) Пакъ тамъ, fol. 255.

на името Загора. Тѣ като добри познавачи на всички земи на полуострова сж знаели, че много области сж носѣли названието Загора и затова сж били винаги много прецизни въ означаване на отдѣлнитѣ области.

Все пакъ въ едно завещание отъ 1524 г. на единъ дубровнишки търговецъ, починалъ въ градъ Нишъ, се споменува между другитѣ артикули, съ които е търгувалъ и „Cera Zachoria“¹⁾ Като имаме предъ видъ, че частъ отъ восъка съ които той търгувалъ е билъ доставянъ отъ Видинъ²⁾, явно е, че и този дубровчанинъ подобно на неговитѣ предшественици отъ Венеция и Генуа подъ „загорски восъкъ“ е разбиралъ восъкъ, изнасянъ отъ български земи.

Въ другитѣ прегледани отъ насъ завещания и дубровнишки извори областното понятие Загора се срѣща само още веднажъ. Така въ завещанието на пловдивския дубровнишки търговецъ Лука Брайковъ отъ 1606 г. се говори за доставени кожи отъ Zagara³⁾. Сжщо така въ единъ пълень съ материали за България търговски тефтеръ на другъ дубровнишки търговецъ отъ края на 15 вѣкъ ние научаваме, че подъ Загора се е разбирала вече точно опредѣлена частъ отъ българскитѣ земи. Така въ търговския тефтеръ на често споменувания отъ насъ дубровнишки патриций Бенедето Рести, живущъ въ София следъ 1583 година ние намираме следния интересенъ текстъ отъ 1605 г., който говори за Загора:

„Cori buffalini di Zagara in compra di Mateo Resti deno dare addi 25 marcio aspri 2910 sono per vitura di Fillipopoli fino qui sansaria e spese che Giuho fece in Zagora posti a casa a Mateo Resti e a Lucha Braiov Addi 13 di magio aspri 10,814 sono per vitura da qui a Garguri ad aspri 95 e da Garguri a Ragusa Cori bovini di Zagara deno dare addi 23 marcio aspri 220 per vitura di pezze 41 con Mateo di detti cori da Fillipopoli fina qui posti“.⁴⁾

Споменатата въ тѣзи текстове Zagara не е познатото намъ наименование на България, а една само частъ отъ българскитѣ земи и то тѣзи на изтокъ отъ градъ Пловдивъ, отъ гдето търговецътъ Рести си е доставялъ волски и биволски кожи. Вижда се отъ този текстъ, че „загорскитѣ кожи“ сж били стоварвани въ Пловдивъ, отъ гдето съ коли били превозвани презъ София и Гьргуре за Дубровникъ. Очевидно е, че тази Загора около градъ Пловдивъ е днешната областъ около градъ Стара-Загора — областъ добила това име едва презъ турско време. Това име тѣй да се каже смѣнило общото понятие Загора като сръднѣвѣковно название на цѣла България. Поради това нито подробната книга на Рести, нито другитѣ прегледани отъ насъ дубровнишки архиви отъ XVI и XVII в. не познаватъ подъ името Загора други земи въ България.

¹⁾ Testamenta t. 33 fol. 218 V^o „Item lasso cera Zachoria paneti 270 costano segnato il mio libro“

²⁾ Пакъ тамъ, Lasso in Niso in semonico cera comprata da Saban de Bdigno cantara 48.

³⁾ „Item detto s. Matteo che li scrisse, che andasse in Zagara levarli sua cuori, che li fara bono, quello che spenderà, doue ando a leuar dette robbe e non furono apparchiati, doue spesi aspri 1100, dico mille cento, quali li deve far boni detto ser Matteo, e piu aspri 270 per il curriere che li ordino mandare aposta ali mercanti in Zagara che detti spedissero li cori a ser Matteo . . .“. Test. t. 52 fol. 232 v-o сл.

⁴⁾ Benedetto Resti, Libro di negozio. Дубровн. държ. архивъ, fol. 203.